

Jan Berkers specialiseert zich in fritesaardappelen

‘Teelt van A tot Z in eigen hand’

Akkerbouwer Jan Berkers uit Deurne heeft zich gespecialiseerd in de aardappelteelt. De Brabander teelt 140 hectare Fontane voor de fritesindustrie, inclusief pootgoed voor eigen gebruik. „We hebben de aardappelteelt van A tot Z in eigen hand. We kunnen op zand onder alle omstandigheden goed aardappelen verbouwen.”

Berkers teelt naast aardappelen ook suikerbieten, conserven en maïs op totaal 200 hectare land. De akkerbouwer vindt dat hij geen typisch bouwplan voor de regio Zuidoost-Nederland heeft. „Je ziet hier veel bouwplannen met aardappelen en suikerbieten, in combinatie met cichorei, lelies en andere bloembollen of boompjes. Wij richten ons vooral op aardappelen. We hebben jarenlang 60 hectare aardappelen geteeld, de laatste tien jaar zijn we

flink doorgroeid. We hebben ook een loonwerk- en machinebouwbedrijf: door de aardappelteelt in eigen beheer uit te voeren, geeft dat een grote meerwaarde aan onze onderneming.” Hij nam het bedrijf vijf jaar geleden over van zijn vader. Naast het werk voor klanten – vooral boeren met een gemengd bedrijf die naast de varkenshouderij ook een perceel aardappelen teelden – ontwikkelde Berkers een eigen akkerbouwtaak op zijn bedrijf. „We

hebben van lieverlee het akkerbouwareaal van onze vroegere klanten overgenomen”, zegt hij. „Je ziet hier bijna geen kleine aardappelteelers meer. De akkerbouwers die in dit gebied aardappelen telen, zijn voornamelijk grote ondernemers met 100 hectare aardappelen of meer.”

Krapte op grondmarkt
De expansiedrift van de grote

Jan Berkers teelt 140 hectare aardappelen van het ras Fontane voor de fritesindustrie.

akkerbouwbedrijven leidt tot krapte op de grondmarkt. Agrariërs hebben in de regel weinig eigen grond onder hun bedrijven, de ondernemingen steunen vooral op huurgrond. Niet alleen de akkerbouw roert zich op de grondmarkt, ook de veehouderij is actief op zoek naar grond voor de teelt van maïs voor eigen gebruik of de verkoop. „De vraag naar maïs is hier enorm groot”, vertelt de Brabander. „Veel varkenshouders voeren CCM aan hun dieren en ook kalverhouders trekken hier een hoop maïs weg. Er zijn veel boeren die aardappelland voor maïsland ruilen. Je ziet überhaupt dat in deze regio veel land wordt geruild. Alle beschikbare landbouwgrond wordt hier intensief gebruikt.” Jan Berkers heeft 200 hectare land in gebruik, waarvan 34 hectare eigen land. De jacht op aardappelland is groot, zegt hij, de teeltrotatie staat onder druk. „Dat is een probleem dat we met zijn allen creëren”, is zijn mening daarover. Het liefst zou hij voor aardappelen een rotatie van 1 op 5 willen toepassen. De praktijk is echter dat een roulatie van 1 op 4 vaker voorkomt en in sommige gevallen zelfs 1 op 3. „Je komt sneller dan gewenst weer bij hetzelfde perceel grond uit. Maar als jij het perceel niet pakt, pakt een ander het. En als ik geen grond heb, kan ik ook geen aardappelen telen.”

Roofbouw

De prijzen voor land liggen vrij hoog: voor de huur van een hectare aardappelland wordt 1.700 euro betaald; wie land wil kopen, moet rond de 75.000 euro per hectare op tafel leggen. Er vindt op dit moment weinig handel plaats, iedereen blijft zitten waar hij zit, zegt Berkers. Toch verwacht hij dat de grondmarkt op termijn verandert. „Als een aardappelteler besluit in te krimpen of te stoppen, heeft dat direct effect. Verder heb je hier diverse loonwerkers die aardappelen

telen. Die kunnen van het ene op het andere jaar besluiten om daarmee te stoppen.” Berkers geeft toe dat er roofbouw op de gronden wordt gepleegd. „Boeren komen wel halen, maar vrijwel niemand brengt iets terug”, zegt hij. De akkerbouwer kent in de regel de geschiedenis van zijn huurpercelen, hij komt zelden voor verrassingen te staan. „De website boerenbunder.nl is tegenwoordig een uitkomst. Daar kun je bouwplannen van zes à zeven jaar geleden terugvinden.” Berkers slaagt er al een jaar of tien in om steeds vaste percelen te huren. „Het is echter elk jaar de vraag of ik die grond het volgende jaar weer kan gebruiken. Het is bijna niet mogelijk voor langere tijd afspraken te maken, hoewel ik daar mijn stinkende best voor doe. Door die onzekerheid is het elke keer weer een dilemma of je in huurpercelen moet investeren, bijvoorbeeld door de pH op peil te houden. Want als je jaren niets aan een lage pH doet, gaat dat uiteindelijk ten koste van bodem en gewas.”

Aaltjes groeiend probleem

Akkerbouwers in De Peel staan voor forse uitdagingen. Aaltjes zijn een groot probleem in het zandgebied – en worden in de toekomst een nog groter vraagstuk, verwacht Berkers – en de regio is quarantainegebied voor wratziekte. Verder hebben telers veel last van onkruiden, zoals haagwinde. „Aaltjes zitten hier vrijwel overal”, vertelt hij. „Het voordeel van het aardappelras Fontane is dat het nauwelijks last van Chitwoodi heeft. Rassen als Hansa en Asterix bijvoorbeeld laten al snel aantastingen op de knol zien.” Hij vervolgt: „Ik heb van alle percelen grondmonsters op aaltjes laten steken, om te kijken of ik wel of niet Vydate moet toepassen. Er zijn maar weinig percelen waarop het niet nodig is om dit middel in te zetten. Maar aaltjes of geen aaltjes: de

aardappelen komen er toch. Ik vind wel dat ik actie moet ondernemen op de onderzochte percelen. Als je ergens onderzoek naar doet, moet je ook iets met die uitkomsten doen. Anders heeft zo'n onderzoek weinig zin.”

Quarantainegebied

Het gebied rondom Deurne geldt sinds de jaren negentig als quarantainegebied voor wratziekte. Volgens Berkers ziet het er voorlopig niet naar uit dat deze maatregel wordt opgeheven. „We zitten aan de onderkant van het quarantainegebied. De grens ligt aan de bovenzijde bij de A67 Venlo-Eindhoven en aan de linkerkant de Zuid-Willemsvaart ter hoogte van Asten. Er geldt hier een verbod op de teelt van Bintje. Helaas zijn we nog niet van wratziekte af. Dat betekent dat we hier alleen resistente rassen mogen telen.”

Een ander knelpunt vormen de onkruiden op de zandgronden, zoals haagwinde. Dit wortelonkruid kan alleen bestreden worden door het land braak te laten liggen of door maïsteelt, aldus de akkerbouwer. „In maïs is het probleem van haagwinde minder groot, maar in andere teelten steekt het onkruid gemakkelijk de kop op.” Volgens Berkers is de bestrijding van haagwinde een punt van aandacht. „De plant overwoekert het gewas. In aardappelen, suikerbieten en andere teelten leidt dat tot grote schade, maar we moeten ook zorgvuldiger gaan bestrijden in de maïs. Haagwinde klimt via de maïsplant omhoog. Dat kan naast kwaliteits- en opbrengstverlies ook problemen met de oogst met zich meebrengen.”

Droogtegevoelige gronden

Hoewel boeren in Zuidoost-Nederland waarschijnlijk geen water meer kunnen zien – begin juni viel er meer dan 100 millimeter ▶

Bedrijfsgegevens

Jan Berkers (35) heeft een akkerbouw-, loonwerk- en machinebouwbedrijf in Deurne met 200 hectare land, waarvan 34 hectare eigen grond. Hij is gespecialiseerd in de aardappelteelt. Het bouwplan bestaat uit 140 hectare aardappelen, waarvan 7 hectare pootgoed voor eigen gebruik, 21 hectare suikerbieten, 10 hectare waspeen, 8 hectare tuinbonen en 21 hectare maïs. Het bedrijf heeft een eigen opslag voor 8.000 ton aardappelen.

Begin juni viel er meer dan 100 mm regen op de aardappelpercelen van Berkers.

regen op de percelen van Berkers – kunnen zandgronden in warme en droge zomers zeer droogtegevoelig zijn. Beregenen is dan een must, daar is de akkerbouwer heel stellig in. „De meningen over beregenen lopen hier uiteen, maar als ik mijn gewas geen water geef, kan ik geen aardappelen telen.“ In de zomer gaat hij ervan uit dat hij al zijn percelen moet beregenen. „De nalevering vanuit de bodem is op veel percelen onvoldoende.“ Beregenen is overigens niet een favoriete klus van de akkerbouwer, hoewel hij er met zijn loonbedrijf ruim voldoende op is ingericht. „Beregenen is duur en arbeidsintensief. Ik heb soms acht machines in een gebied van 15 kilometer rond het bedrijf draaien. Daar ben je de hele dag mee bezig. Vorig jaar hadden we met zulke omstandigheden te maken dat we elke week hebben beregend. Maar er is hier nu zo veel water gevallen dat we de eerste weken vooruit kunnen.“

Krap saldo, groot risico

Naast de akkerbouwgewassen aardappelen,

suikerbieten en maïs teelt Berkers ook 10 hectare waspeen en 8 hectare tuinbonen op contract voor Telersvereniging De Schakel. Hij geeft toe geen fan van de conserventeelt te zijn: de saldo's zijn te krap en het risico is vrij groot. Omdat het om kwetsbare gewassen gaat, teelt hij de conserven op de grond die hij vast in gebruik heeft, grond waar hij zuinig op is. „Conserven is een vrij dure teelt, maar de opbrengst is niet royaal meer. De gewassen zijn gevoelig voor zaken als stuifschade, aaltjes en Rhizoctonia. Je moet een opbrengst van 110 procent hebben, wil je er aan het einde van de rit nog echt wat aan overhouden. Twee jaar geleden hebben we te kampen gehad met flinke wateroverlast in de groenten. Dan kost de teelt je meer dan die opbrengt.“

Daar staat tegenover dat het gewas goed past in de vergroeningseisen van het nieuwe GLB. De vergroening is een punt van aandacht op het akkerbouwbedrijf van Berkers. De betalingsrechten zijn van groot belang voor het bedrijf en de vergroening is daar een onderdeel van, legt hij uit. „Ik voel mij

verplicht om aan de 5 procent vergroening te voldoen. De conserventeelt past goed in dat plaatje. De groenten zijn in augustus van het land, vroeg genoeg om een groenbemester in te zaaien. Dat redden we met aardappelen en bieten maar beperkt. Ik ga nu fijngewassen inzaaien op 16 hectare. Een groenbemester telt mee voor 0,3 hectare, dat is dan bijna 5 hectare.“

Bodemvruchtbaarheid

Jan Berkers ziet de toekomst voor zijn bedrijf positief tegemoet. „We kunnen op zand onder alle omstandigheden goed aardappelen telen“, zegt hij. Ook met de druk op de grondmarkt kan hij dealen. Hij maakt zich wel zorgen over de bodemvruchtbaarheid. „Het organische stofgehalte en de zuurtegraad van het land worden in de nabije toekomst een groot probleem. Maar wie gaat daar wat aan doen? Na mij zit er weer een andere boer op het land. En: aardappelen zijn minder gevoelig voor zaken als een wat lagere pH.“ ■

Zelf machines bouwen

Wat Jan Berkers ziet, kunnen zijn handen maken. Een paar winters geleden ontstond het idee om een 12-rijige zaaimachine te bouwen. Daar kwamen zulke enthousiaste reacties op, dat hij besloot meer machines te maken. „We bouwden zelf de frames, de zaatechniek betrokken we van Kverneland“, zegt hij. In 2012 kwam Kverneland met de vraag of Berkers een serie van negen frames wilde bouwen. „Er bleek markt voor de machines te zijn“, vertelt hij. Het jaar erop bestelde de fabrikant tien exemplaren, vorig jaar werden 32 frames geleverd. Volgens Berkers gaat de verkoop van de zaaima-

chine nu minder snel, mogelijk door de crisis in de melkveesector. Berkers zit niet stil. Hij heeft nu voor zichzelf de trekker van de pootmachine op dubbele montage-voorwielen gezet. Het mooie van deze oplossing is dat de voorwielen over een vrijlooppas beschikken, die nodig is bij het manoeuvreren, zegt hij. Tijdens het poten zetten de wielen zich automatisch vast, voor extra trekkracht. „Ik ben overtuigd van het effect, maar de vraag is of ondernemers bereid zijn hiervoor extra geld uit te geven. We gaan nu onderzoeken of er markt voor een dergelijke oplossing is.“

